

בבית המשפט העליון

רע"א 3179/12

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקשים: 1. יוסי לנגוצקי
2. תמר חיפוש נפט בע"מ
3. ל.י.א. חיפוש בע"מ

נגד

המשיבים: 1. רציו חיפוש נפט (1992) – שותפות מוגבלת
2. ליגד רוטלוי
3. איתן אייזנברג
4. מדינת ישראל, משרד התשתיות, הממונה על
ענייני הנפט

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז
בת"א 9126-11-10 שניתנה ביום 26.03.2012 על-ידי השופט
יעקב שינמן

בשם המבקשים: עו"ד ת' שקרצי
בשם המשיבים 1-3: עו"ד ש' בן-חיים
בשם המשיבה 4: עו"ד נ' זמרת

החלטה

1. בבית המשפט המחוזי מתבררת תביעת המבקשים נגד המשיבים (ת"א 9126-11-10). בין היתר, מתייחסת התובענה להפרת הסכם סודיות. נטען, כי המשיבה 1 (להלן: רציו) עשתה שימוש במידע עסקי, המהווה סוד מסחרי, שהיה בבעלות המבקש 1 (להלן: לנגוצקי), בניגוד להוראת הסכם סודיות.

במסגרת הליכי גילוי מוקדם שהתקיימו בקשר עם התובענה, התברר למבקשים, לטענתם, כי הצדדים להסכם הסודיות, שהם טוענים להפרתו על-ידי המשיבים 1-3 (להלן: המשיבים), הם רציו ושותפות מוגבלת בשם אס.טי.אקס (2000), שהשותף

הכללי בה הוא חברת אס.טי.אקס בע"מ (השותפות המוגבלת והשותף הכללי יכונן להלן: STX). STX הוקמה בשנת 2001 בהסכם בין המבקשים, או מי מהם, לבין חברת סקורפיו (בשג) בע"מ שבשליטת בנימין שטינמן (להלן: סקורפיו), כאשר סקורפיו בעלת 80 אחוז מהאחזקות בשותפות המוגבלת ו-80 אחוז ממניות השותף הכללי. הזכויות ב-20 האחוזים הנותרים הם בידי המבקשים, או מי מהם. בישיבת דירקטוריון של השותף הכללי ב-STX הוחלט שלא להצטרף לתביעת המבקשים נגד רציו וגם לא להגיש תביעה עצמאית נגדה.

משהסתבר כי המבקשים, או מי מהם, אינם צדדים להסכם הסודיות, אלא STX, הם ביקשו לצרף את STX כתובעת או כנתבעת נוספת בתובענה שהגישו לבית המשפט המחוזי, ובקשה זו נדחתה ביום 7.11.2011. בהחלטה מיום 28.2.2012 נדחתה על הסף גם בקשת המבקשים לאישור התובענה כתביעה נגזרת, נוכח קיומה של תנית שיפוט זר ייחודית. על ההחלטה מיום 28.2.2012, אשר סילקה על הסף את הבקשה לאישור תביעת נגזרת, הגישו המבקשים ערעור לבית משפט זה (ע"א 2522/12), שעודנו תלוי ועומד.

משלא צלחה דרכם של המבקשים לצרף את STX להליך בדרכים שתוארו לעיל, הוגשה על ידם בקשה לתיקון כתב התביעה, באופן שתתווסף לו עילת תביעה אישית של המבקשים כשותפים ב-STX, כמי שיש להם 20 אחוז מהאחזקות ב-STX, ומכוח זה יש להם גם 20 אחוז מזכויות התביעה של STX נגד רציו. בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' שינמן) דחה ביום 26.3.2012 את הבקשה. הנימוק המרכזי שעמד ביסוד החלטת בית המשפט היה, שזכות התביעה בגין הפרת הסכם הסודיות, עליו חתומות רציו ו-STX, היא נכס של השותפות המוגבלת STX ואינו נכס עצמאי של כל אחד משותפיה. בית המשפט הוסיף, כי "זכות התביעה של שותף בשותפות המוגבלת יכול שתהיה רק מכוח תביעה בשם השותפות במנגנון התביעה הנגזרת", אשר אינו עומד ללנגוצקי במקרה דנן נוכח קיומה של תנית שיפוט זר. מכאן בקשת רשות הערעור.

2. המבקשים מציגים בבקשתם את הסוגיה העומדת לפתחו של בית המשפט כסוגיה תקדימית: כאשר קיימת מחלוקת בין השותפים בשותפות מוגבלת בדבר מימושה של זכות תביעה שיש לשותפות כלפי צד ג', והשותף המחזיק ברוב קולות ההצבעה אינו מעוניין לממש את זכות התביעה, "כיצד יוכל השותף האחר לשמר את זכויותיו כלפי אותו צד ג'"; וליתר דיוק – האם יתאפשר לשותף האחר לתבוע את צד ג' "לפי חלקו היחסי של השותף בשותפות". המבקשים טוענים, כי יש להם "זכות קניינית וישירה בזכות התביעה שהינה גם של השותפות, למצער לפי חלקם היחסי בשותפות",

וזאת הם למדים מהוראת סעיף 34(1) לפקודת השותפות [נוסח חדש], התשל"ה-1975 (להלן: הפקודה). טענה זו מבקשים המבקשים לעגן בשורה של אסמכתאות אשר הכירו, לשיטתם, בזכותו האישית של כל שותף בנכסי השותפות.

עוד נטען, כי העובדה שלשותפות (הרשומה) יש אישיות משפטית נפרדת (סעיף 66 לפקודה), אינה שוללת את זכויות השותפים בנכסי השותפות, אלא אך מעניקה גם לשותפות, בנוסף לשותפים, את היכולת לפעול כאישיות משפטית נפרדת, על כל המשתמע מכך. לחלופין נטען, כי גם אם ימצא שלשותפים אין זכות אישית בנכס של השותפות, זכות זו מתגבשת כאשר השותפות מחליטה שלא להשתמש בזכותה או שאינה יכולה להשתמש בה.

בצד טיעונים מרכזיים אלה הוסיפו המבקשים טענות נוספות שאין צורך לפרטן.

3. לאחר שעיינתי בבקשה, בתשובת המשיבים ובנספחיהן, מסקנתי היא שדין הבקשה להידחות. יצוין כי המשיבה 4 הודיעה, כי אינה מביעה עמדה בבקשה דנא, הואיל והעניינים המועלים בגדרה אינם נוגעים לתביעה נגדה.

4. כפי שתואר לעיל, מטרתם של המבקשים היא "לערב" את STX בהליך שהם יזמו בבית המשפט המחוזי כ"תביעה אישית" שלהם נגד המשיבים. לצורך הגשמת מטרה זו, הם הגישו מספר בקשות, הן לצירוף STX כבעלת דין בתובענה, והן לקבל אישור להגשת תביעה נגזרת בשמה. ניסיונות אלה נכשלו עד כה. אלא שבכך גילו המבקשים את דעתם, כי זכות התביעה שעל פי הסכם הסודיות מצויה בידי STX. הבקשה לתיקון כתב התביעה שנדחתה בהחלטה נושא ההליך דנן, אינה מתיישבת עם העמדה שהמבקשים עצמם הציגו בהליכי ביניים קודמים.

זאת ועוד, לא ניתן להשתחרר מהרושם שמטרת המהלך הנוכחי היא לעקוף את תוצאות דחיית הבקשות הקודמות. מבחינה זו התיקון המבוקש של כתב התביעה מבקש "לייבא" לתובענה מחלוקת שונה מהמחלוקת המקורית: דהיינו – את המחלוקת שבין STX לבין רציו בגין הפרת הסכם הסודיות, או את המחלוקת שבין השותפים ב-STX, המבקשים וסקורפיו, בדבר הגשת תביעה על-ידי STX נגד רציו. במצב זה התיקון המבוקש אינו דרוש כדי לאפשר לבית המשפט "להכריע בשאלות שהן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין" (תקנה 92 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984; ההדגשה הוספה), דהיינו – בין בעלי הדין לתובענה המקורית.

לסיכום נקודה זו: צדק בית המשפט המחוזי כשדחה את הבקשה לתיקון כתב התביעה, הן מכיוון שהתיקון המבוקש אינו אלא הרחבת חזית המחלוקת מעבר לנדרש להכרעה במחלוקת שבין הצדדים להליך המקורי, והן כיוון שהילוכם של המבקשים בבקשה זו סותר חזיתית עמדה בה נקטו קודם לכן (ועליה הם מוסיפים לעמוד במסגרת הערעור שהוגש לבית משפט זה על ההחלטה לדחות על הסף את בקשתם לאישור התובענה הייצוגית).

5. בנוסף, ומעבר לדרוש, אציין, כי לא עלה בידי המבקשים לשכנע כי לשותף יש זכות קניינית ישירה בנכס של השותפות (לרבות זכות תביעה שלה), באופן שהוא יכול לממש באופן עצמאי. בית משפט קמא ביסס את מסקנתו בענין זה על פסק הדין בע"א 117/47 שרל נ' חברת מגדן בע"מ פ"ד ב 599 (1949), שם נפסק, כי מכיוון ששותפות רשומה היא אישיות משפטית נפרדת, יש לה נכסים משלה, הנפרדים מנכסי שותפיה.

עיינתי בפסקי הדין אליהם היפנו המבקשים ולא מצאתי כי הלכה זו, על אף שנפסקה לפני שנים רבות, שונתה בבית משפט זה. אכן, נפסק כי שותפים יכולים להיתבע בגין חוב של השותפות, הגם שמדובר באישיות משפטית נפרדת, אך זאת מכוח הוראה מפורשת בפקודה (ראו, למשל, ע"א 94/56 טננבוים נ' נחום פ"ד י 1602 (1956)), ואין בכך כדי לשנות מהעיקרון שלפיו נכסי השותפות אינם נכסיהם של השותפים.

כזכור, המבקשים נסמכים על האמור בהוראת סעיף 34(1) לפקודה, אך לטעמי אין בהוראה האמורה כדי לסייע להם. הוראת סעיף 34(1) לפקודה עוסקת בזכותו של השותף לחלק בהון וברווחי העסק (במקור – "capital and profits of the business"), כאשר המונח "הון העסק" אינו זהה למונח "נכסי השותפות" ומתאר, ככלל, את סך ההשקעות שהשותפים השקיעו בשותפות או התחייבו להשקיע בה (Lindley & Banks (On Partnership, 573 (19th ed. 2010)). אין ללמוד מההוראה הנ"ל על קיום זיקת בעלות עצמאית של כל שותף בנכסי השותפות. נהפוך הוא - הוראות הפקודה מבטאות במובהק את העיקרון שלפיו נכסי השותפות הם בבעלותה ולא בבעלות השותפים (ראו הוראת סעיף 31(א) לפקודה). נמצא, כי הוראת סעיף 34 לפקודה אינה קובעת זכות ישירה ועצמאית של שותף בנכסי השותפות, באופן שנכסים אלה ייראו כנכסיו-שלו, אלא מסדירה את היקף זכות השותף בהון השותפות, ברווחיה ובחובותיה. כשמדובר בנכס של השותפות, שהיא בעלת אישיות משפטית נפרדת, לא ייתכן מצב שאחר ייחשב גם הוא כבעלים של אותו הנכס (אלא אם כן הוא בעלים במשותף בנכס זה, יחד עם

השותפות, אך לא זו טענת המבקשים). בעלותה-שלה מוציאה את בעלות השותפים בנכסיה.

6. התשובה לשאלתם ה"דרמטית" של המבקשים בדבר האפשרויות העומדות בפני שותף, המחזיק במיעוט קולות ההצבעה בשותפות, להביא את השותפות לממש זכות שלה, בניגוד לדעת השותפים האחרים, אינה בראייתו כבעל זכות ישירה בנכסי השותפות, בניגוד לעקרונות יסוד של דיני השותפויות ודיני הקניין. שותף כזה יכול, למשל, לתבוע את שותפיו בהליך נפרד על הנזק שהם גורמים לו בסרבם לממש את זכות התביעה על השותפות. עומדות לו הזכויות שיש למיעוט כלפי הרוב. קבלת עמדת המבקשים גם תביא לכך שלא יהא הבדל בין בעלות במשותף לבין שותפות כמשמעותה בפקודה, כאשר שותף בשותפות, במובחן מבעלים במשותף, אינו רשאי להתקשר בעסקאות לגבי המנה שלו בנכס המשותף ללא הסכמת השותפים האחרים (יהושע ויסמן דיני קניין-בעלות ושיתוף 132 (1997)).

7. הבקשה נדחת. המבקשים יישאו בתשלום שכר טרחת בא-כוח המשיבים 1-3 בסך 20,000 ש"ח.

ניתנה היום, כ"ו בתמוז התשע"ב (16.7.2012).

ש ו פ ט